

OVN
stichting ter bevordering van
wetenschappelijk Onderzoek naar de
geschiedenis van de Vrijmetselarij in Nederland

Postbus 92004
1090 AA Amsterdam
info@stichtingovn.nl

OVN-LEZINGENREEKS:

'WETENSCHAPPERS VERTELLEN OVER VRIJMETSELARIJ'

maart-april 2005

In Nederland en België zijn studenten, promovendi en onderzoekers vanuit heel verschillende disciplines betrokken bij onderzoeksprojecten naar de geschiedenis van de vrijmetselarij. De stichting OVN wil de uitwisseling van informatie over dit vakgebied stimuleren en vakgenoten met elkaar in contact brengen. De stichting OVN organiseert daartoe een korte reeks lezingen van ca. 45-60 minuten, waarbij steeds een andere spreker verslag doet van zijn of haar onderzoek of project. Voor donateurs bieden deze bijeenkomsten wellicht een goede gelegenheid om eens kennis te maken met elkaar en de bestuursleden, of het bestuur van 'feedback' te voorzien. Bij voldoende belangstelling zullen steeds nieuwe lezingenreeksen worden georganiseerd.

De lezingen zijn toegankelijk voor zowel donateurs van de stichting OVN (toegang gratis), als introducés (toegang € 5,-). Het is mogelijk om naar keus een of meer lezingen bij te wonen, of de hele reeks te volgen.

Alle lezingen vinden plaats op zaterdagmiddagen in het Haags Logegebouw te Den Haag. Deze locatie is zowel met de auto als met het openbaar vervoer goed te bereiken, en is toegankelijk voor minder validen.

Zowel voor als na de lezing is er gelegenheid om in de bar met elkaar van gedachten te wisselen en desgewenst (op eigen kosten) een kopje koffie, thee of een ander drankje te genieten.

NB: Vanwege het zeer beperkte aantal zitplaatsen dienen belangstellenden zich - voor iedere lezing afzonderlijk - vooraf aan te melden.

Aanmelding: info@stichtingovn.nl of t 06 50242545 (mw. Marty Bax, secretaris)
Toegang: gratis voor donateurs van de OVN
€ 5,- voor introducés, te voldoen aan de zaalingang
Data: zie programma (z.o.z.)
Tijdstip: zaal/bar geopend vanaf 14.00 uur
aanvang lezing 15.00 uur
Locatie: Haags Logegebouw, 2de Sweelinckstraat 131, Den Haag
(bereikbaar vanaf station Den Haag Hollands Spoor met tram 11 en
vanaf station Den Haag Centraal met tram 17; voor reisadvies
openbaar vervoer met plattegrond, zie www.9292ov.nl)

Z.O.Z.

OVN
stichting ter bevordering van
wetenschappelijk Onderzoek naar de
geschiedenis van de Vrijmetselarij in Nederland

Postbus 92004
1090 AA Amsterdam
info@stichtingovn.nl

PROGRAMMA

5 maart 2005: Mw. dr. Marijo Ariëns-Volker, 'Picasso en het Martinisme, nieuwe inzichten in de relatie tussen kunst en westerse esoterie'.

Marijo Ariëns promoveerde in 2004 als kunsthistorica op het proefschrift *De wangen van de Macroprosopus. Een nieuwe interpretatie van het schilderij 'Les Demoiselles d'Avignon' van Pablo Picasso*. Hierin beschrijft ze welke invloed het Martinisme, een sterk aan vrijmetselarij verwant geheim genootschap, heeft gehad op de moderne kunst van de 20ste eeuw, in bijzonder de kring van kunstenaars en auteurs rond Pablo Picasso. Picasso zelf blijkt een gedegen kennis van alchemie, kabbala, en andere esoterische symboliek te hebben gehad. Deze symboliek vormt de sleutel tot een beter begrip van zijn beroemde schilderij *Les Demoiselles d'Avignon* en leidt tot de conclusie dat onze veronderstellingen over het Cubisme volledig moeten worden herzien. Het proefschrift kreeg dan ook recentelijk aandacht van de media (Trouw, Telegraaf, Cultuurnet). De lezing wordt geïllustreerd met dia's. (Meer informatie is te vinden in OVN-nieuwsbrief nr. 6, waarin een uitgebreide recensie van het proefschrift is opgenomen.)

Deelnemers s.v.p. aanmelden voor 26-2-2005.

19 maart 2005: Dr. Malcolm Davies, 'Loge Juste, een Groot-Adoptieloge in Den Haag in 1751'.

Malcolm Davies promoveerde in 2003 als muziekhistoricus op het proefschrift *The Masonic Muse. Songs, Music and Musicians Associated with Dutch Freemasonry: 1730-1806*. In zijn lezing gaat hij in op de geschiedenis van loge Juste, een van de eerste Adoptieloges in Nederland. De loge werd opgericht in 1751 in Den Haag door zeven vrijmetselaren, en had zowel mannelijke als vrouwelijke leden. Onder leiding van Voorzittend Meester Louis Auguste de St. Etienne raakte deze extravagante loge al snel in financiële nood, waartoe de hulp van de toenmalige Grootmeester Juste Gerard van Wassenaar werd ingeroepen. Niet alleen erkende hij de loge formeel, hij benoemde haar zelfs tot Groot-Adoptieloge. Marianne, Barones d'Honstein fungeerde als Grootmeesteres. De loge gaf een eigen liederenboek uit en leek een rooskleurige toekomst te hebben. Maar kort daarna verliet St. Etienne het land, stopte de loge haar activiteiten en nam Van Wassenaar ontslag als Grootmeester als gevolg van een schandaal. Mogelijk was er een verband tussen deze gebeurtenissen. In zijn lezing probeert Davies een aantal vragen te beantwoorden. Wat weten we van deze loge? Welke filosofie blijkt uit de liederen en teksten van de loge? Wat weten we van de individuele leden en met name de centrale figuur, St. Etienne?

Deelnemers s.v.p. aanmelden voor 12-3-2005.

2 april 2005: Mw. drs. Andréa Kroon, 'De zeven maçonnieke hoofdzonden. De lotgevallen van vrijmetselaren in Azië in de 18de en 19de eeuw.'

Andréa Kroon verricht als kunsthistorica een promotieonderzoek naar de rol van Nederlandse vrijmetselaren in de handelscontacten met Azië en de daaruit voortgekomen materiële cultuur (logegebouwen en -interieurs, rituele en decoratieve voorwerpen). Bij haar onderzoek komt zij veel informatie tegen, die niet direct relevant is voor haar kunsthistorische invalshoek, maar wel een aardig inzicht geeft in het dagelijks leven van vrijmetselaren in Azië. Daaruit blijkt, dat niets menselijks deze vrijmetselaren vreemd was. Kleine schandaaltjes en persoonlijke conflicten gaven soms kleur aan het 18de- en 19de-eeuwse logeleven. Deze anekdotes vormen een gemakkelijke informatiebron, die een inzicht geeft in de persoonlijkheid van enkele historische figuren. De lezing wordt geïllustreerd met dia's.

Deelnemers s.v.p. aanmelden voor 26-3-2005.

16 april 2005: Mw. drs. Anat Harel, 'Orthodox katholicisme en de identiteit van de Nederlandse vrijmetselarij'.

Anat Harel verricht als godsdienstwetenschapper een promotieonderzoek naar de vrijmetselarij in Nederland rond 1900. De vrijmetselarij heeft altijd het belang van de loge als geestelijke vrijplaats benadrukt. Binnen de vrijmetselarij is discussie over godsdienst en politiek verboden, de leden concentreren zich eerder op wat hen, ondanks alle verschillen, verbindt. Ondanks dit neutrale uitgangspunt kwamen allerlei maatschappelijke vraagstukken echter wel degelijk op de agenda van de loge terecht. Ontwikkelingen aan het einde van de 19de eeuw, zoals de vrouwenbeweging, de sociale kwestie, de koloniale verhoudingen en de belangstelling voor mystiek kwamen ter sprake, o.a. in de maçonnieke pers en in voordrachten van broeders in de loge. In het onderzoek worden dergelijke discussies (de 'profane' discours) binnen de vrijmetselarij in kaart gebracht. In haar lezing zal Anat Harel ingaan op het thema 'Orthodox katholicisme en de identiteit van de Nederlandse vrijmetselarij', waarover zij in 2005 ook op het academische AIHR-congres in Tokyo zal spreken.

Deelnemers s.v.p. aanmelden voor 9-4-2005.